

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KATEDRA JEAN MONNET

E E A A B A C

EU ENLARGEMENT AND ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

SHKOLLA VERORE

Legjislacioni dhe institucionet e BE-së për profesionistët e së ardhmes

11 KORRIK – 15 KORRIK 2023

Ndryshimet e Kodit Procedures Penale

Prof. Asoc. Dr. Lirime Çukaj

FD - UT

DISPOZITAT E PERGJITHSHME

Ndryshimet lidhur me Parimet e Procesit Penal

Neni 2 /2 “Dispozitat procedurale penale janë të zbatueshme edhe për të pandehurit e mitur për aq sa nuk parashikohet ndryshe në ligjin e posaçëm në fuqi”.

Neni 4/2 “Gjykata jep vendim fajësie kur i pandehuri rezulton fajtor për faktin penal që i atribuohet përtej çdo dyshimi të arsyeshëm”
Prezumimi I pafajësisë tej çdo dyshimi të arsyeshëm”

Neni 7 Riformulim I parimit të mos gjykitimit dy here **per te njejtin fakt penal** .

Neni 8/2 dhe 3 “ Personat që nuk dinë shqip përdorin gjuhën e tyre dhe, me anën e përkthyesit, kanë të drejtë të flasin e të marrin dijeni për provat e aktet, si dhe për zhvillimin e procedimit. Personat që nuk dëgjojnë dhe nuk flasin kanë të drejtë të përdorin gjuhën e shenjave.
3. Shpenzimet e përkthimit dhe interpretimit paguhen nga shteti.”

*** Sigurimi I aksesit në procesin penal nepermjet garantimit të komunikimit dhe në gjuhën e shenjave.**

Neni 8/a “Faktet në procesin penal provohen me çdo provë, me kusht që ato të mos cenojnë të drejtat dhe liritë themelore të njeriut. 2.
Organi procedues duhet të mbledhë dhe të shqyrtojë si provat që fajësojnë të pandehurin, ashtu edhe ato që janë në favor të tij.”

Parashtron detyrimin për organin e akuzës që të mbledhë prova qofshin ato dhe në favor të të pandehurit, të ushtrohet funksioni I prokurorit me qëllim venien e drejtësisë.

- **Gjykata:**

- Neni 13 është ri-formular pjesërisht, duke u rritur numri i çështjeve që shqyrtohen nga gjyqtari i vetëm, për të garantuar shpejtësinë në gjykim.

“Gjykatat e rrethëve gjyqësore dhe Gjykata e Shkallës së Parë kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar gjykojnë me një gjyqtar: a) kërkesat e palëve gjatë hetimeve paraprake; b) ankimi ndaj vendimit të prokurorit për mosfillimin e ndjekjes penale apo pushimin e çështjes për kundërvajtjet penale; c) kërkesa e prokurorit për pushimin e akuzës ose çështjes për krimet; ç) kërkesën e prokurorit për dërgimin e çështjes në gjyq; d) kërkesën e prokurorit për miratimin e urdhrit penal; dh) kërkesat që lidhen me ekzekutimin e vendimeve penale; e) kërkesat për rivendosje në afat; ë) kërkesat që lidhen me marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja, sipas titullit X të këtij Kodi; f) çdo kërkesë tjetër të parashikuar në këtë Kod apo në ligje të veçanta”

- 3/1. *“Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar gjykon me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë, me përjashtim të rasteve kur ky Kod parashikon ndryshe”*
- Shtohet Neni 14/a, përcaktohet juridiksionin e Gjykesës së Lartë dhe përberja në tre format e gjykimit (rekurs, njehsim të praktikës dhe ndryshim të praktikës gjyqësore) *“Gjykata e Lartë shqyrton rekurset në dhomë këshillimi me trup gjykues të përbërë nga tre gjyqtarë, njehsimin dhe zhvillimin e praktikës gjyqësore në kolegje me trup gjykues të përbërë nga pesë gjyqtarë dhe ndryshimin e praktikës gjyqësore në kolegje të bashkuara.”*
- Neni 15/2 *“Nuk mund të marrë pjesë në gjykim gjyqtari që ka shqyrtuar kërkesat e palëve gjatë hetimeve paraprake ose në seancë paraprake për të njëjtin procedim. Gjyqtari që shqyrton kërkesat e palëve gjatë hetimeve paraprake nuk mund të ushtrojë funksionet e gjyqtarit të seancës paraprake në të njëjtin procedim.”*
- Neni 16 Ndryshime në përputhje me frymen e K. familjes për Bashkejetuesin

*“Në të njëjtin procedim nuk mund të marrin pjesë si gjyqtarë personat që janë ndërmjet tyre ose me pjesëmarrësit në gjykim, bashkëshortë, **bashkëjetues**, gjini e afërt (të paralindur, të paslindur, vëllezër, motra, ungjër, emta, nipër, mbesa, fëmijë të vëllezërve dhe të motrave) ose krushqi e afërt (vjuhërr, vjehrrë, dhëndër, nuse, kunatë, thjeshtri, thjeshtra, njerku e njerka).”*

- Neni 17 Vendos detyrimin e arsytimit të vendimit të pranimit ose refuzimit të heqjes dore.
- Neni 21 “1/1. *“Gjyqtari për të cilin është kërkuar përjashtimi paraqet me shkrim mendimin e tij mbi kërkesën për përjashtim”*
- Neni 22 *“Gjykata, pasi merr të dhënat e nevojshme, vendos për kërkesën e përjashtimit brenda 48 orëve nga paraqitja e kërkesës.”*

PROKURORIA

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Kompetencat e Prokurorit ne format e Vecanta te gjykimit

Neni 24 “Prokurori ka të drejtë të lidhë marrëveshje bashkëpunimi, të hartuara në zbatim të nenit 37/a, të këtij Kodi, dhe të dispozitave ligjore të veçanta për mbrojtjen e dëshmitarëve dhe bashkëpunëtorëve të drejtësisë. 4. Prokurori mund të arrijë një marrëveshje mbi kushtet për pranimin e fajësisë dhe caktimin e dënimit, në përputhje me nenin 406/d e vijues të këtij Kodi. 5. Prokurori mund të paraqesë në gjykatë kërkesë për miratimin e urdhrit penal sipas parashikimeve të këtij Kodi.”

- Krijuar dhe rregulluar baza ligjore per funksionimin e prokurorise se Posacme Neni 25/3 “Për veprat penale të parashikuara nga neni 75/a, i këtij Kodi, funksionet, sipas nenit 24, të tij, ushtrohen në të gjitha shkallët e gjykimit nga prokurorët e Prokurorisë së Posaçme.”

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

- Shtohet “letra e te drejtave” te pandehurit bazuar ne standartin qe I pandehuri duhet te njihet me akuzen ndaj tij.

Para marrjes ne pyetje I pandehuri duhet te kete kuptuar letren e te drejtave.(neni 38/3)

Neni 34/a “1. Personi nën hetim ose i pandehuri ka të drejtë: a) të njoftohet në një kohë sa më të shkurtër, në gjuhën që kupton, për veprën penale për të cilën hetohet, si edhe për shkaqet e akuzave; b) të përdorë gjuhën që flet ose kupton ose të përdorë gjuhën e shenjave, si dhe të ndihmohet nga një përkthyes dhe interpretues nëse ka paaftësi të kufizuar në të folur dhe në të dëgjuar; c) të heshtë, të paraqesë lirisht mbrojtjen e tij, si dhe të mos u përgjigjet pyetjeve të caktuara; ç) të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi të zgjedhur prej tij; d) të ketë një mbrojtës të siguruar nga shteti, nëse mbrojtja është e detyrueshme ose nuk ka mundësi financiare për të pasur një mbrojtës, sipas parashikimeve të këtij Kodi dhe legjislacionit në fuqi për ndihmë juridike; dh) të takohet privatisht dhe të komunikojë me mbrojtësin që e përfaqëson; e) të ketë kohë të mjaftueshme dhe lehtësi për të përgatitur mbrojtjen; ë) të njihet me materialet e çështjes, sipas parashikimeve të këtij Kodi; f) të paraqesë prova që i shërbejnë mbrojtjes së tij; g) t’u bëjë pyetje dëshmitarëve, ekspertëve dhe të pandehurve të tjerë gjatë gjykimit; gj) të ushtrojë të drejta të tjera të parashikuara nga ky Kod. 2. Përpara marrjes në pyetje për herë të parë ose përpara kryerjes së akteve ku prania e tij është e detyrueshme, sipas ligjit, organi 26 procedues e njofton të pandehurin për të drejtat e parashikuara në shkronjat “a”, “b”, “c”, “ç”, “d”, “dh” dhe “e”, të pikës 1, të këtij neni, duke i dhënë, kundrejt nënshkrimit, letrën e të drejtave në formë të shkruar. 3. Të drejtat dhe garancitë e parashikuara për të pandehurin zbatohen edhe për personin nën hetim dhe personin, të cilit i atribuohet vepra penale, me përjashtim të rasteve kur ky Kod parashikon ndryshe.”

- Neni 34/b Shtohet nje dispozite e vecante per statusin e personave te arrestuar dhe te ndaluar krahas te drejtave sipas 34/a

Riformuluar neni 36 dhe 36/a per te rregulluar statusin e Bashkepunetoreve te drejtesis dhe vleren provuese te deklarave te tyre

Neni 36/a "Bashkëpunëtori i drejtësisë pyetet në cilësinë e dëshmitarit. Në rast se bën deklaramë ose dëshmi të rreme, ai mban përgjegjësi penale sipas ligjit. 2. Thëniet e bashkëpunëtorit të drejtësisë vlerësohen sipas kriterëve që përcakton paragrafi 3, i nenit 152, të këtij Kodi.”

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Neni 37 Bashkëpunimi me drejtësinë

- 1. I pandehuri që akuzohet për një krim që dënohet në maksimum jo më pak se 7 vjet burgim, të kryer në bashkëpunim ose për një nga veprat penale të parashikuara nga shkronja “a”, e paragrafit 1, të nenit 75/a, të këtij Kodi, mund të fitojë statusin e bashkëpunëtorit të drejtësisë, duke nënshkruar marrëveshje bashkëpunimi me prokurorin. Marrëveshja që përmban kushtet e bashkëpunimit mund të lidhet në çdo gjendje dhe fazë të procedimit, edhe pasi vendimi penal ka marrë formë të prerë dhe është vënë në ekzekutim.
- 2. Marrëveshja nënshkruhet kur i pandehuri dëshmon pa asnjë rezervë apo kusht për të gjitha faktet dhe rrethanat që ka dijeni për shkak të pjesëmarrjes së tij në veprimtarinë kriminale. Dëshmia e tij duhet të jetë provë vendimtare fajësie, në drejtim të provueshmërisë së fakteve dhe të autorësisë së tyre, si dhe për parandalimin e krimeve të rënda dhe riparimin e dëmeve të shkaktuara prej tyre. I pandehuri, në dëshminë e tij, duhet të identifikojë të gjitha pasuritë me origjinë kriminale në posedim të tij dhe të bashkëpunëtorëve. Të dhënat e mësipërme duhet të jepen brenda 30 ditëve nga data e nënshkrimit të marrëveshjes.
- 3. Bashkëpunëtori i drejtësisë ka të drejtë të kërkojë mbrojtje të 29 posaçme për vete dhe për familjen e tij, sipas legjislacionit për mbrojtjen e dëshmitarëve dhe bashkëpunëtorëve të drejtësisë.
- 4. Në rastet e bashkëpunimit me drejtësinë, prokurori i kërkon gjykatës uljen e masës së dënimit ose përjashtimin e bashkëpunëtorit të drejtësisë nga dënimi. Kur marrëveshja lidhet në fazën e ekzekutimit të vendimit, kompetenca për të shqyrtuar kërkesën e prokurorit i përket gjykatës që ka dhënë vendimin. Ulja e masës së dënimit ose përjashtimi prej tij çmohen në përpjesëtim me kontributin e dhënë nga bashkëpunëtori i drejtësisë për faktet dhe rrethanat që tregohen në paragrafin 2 të këtij neni. Zbatohen rregullimet e paragrafit 7, të nenit 28, të Kodit Penal, si dhe rregullat e paragrafit 1, të nenit 480, të këtij Kodi.
- 5. Marrëveshja e bashkëpunimit revokohet kur bashkëpunëtori i drejtësisë shkel kushtet e marrëveshjes së bashkëpunimit, fsheh të dhëna pasurore ose fakte me interes për drejtësinë, ose bën deklarime apo dëshmi të rreme. Zbatohen për aq sa janë të pajtueshme rregullat e paragrafit 1, të nenit 480, të këtij Kodi.

Marrëveshja me bashkëpunëtorin e drejtësisë përmban:

- a) *identitetin e prokurorit dhe gjenealogjinë e bashkëpunëtorit të drejtësisë;*
 - b) *faktin se bashkëpunëtori i drejtësisë detyrohet të dëshmojë në cilësinë e dëshmitarit;*
 - c) *detyrimin e tij për të dhënë informacion të plotë pa asnjë rezervë ose kusht, për të gjitha faktet e rrethanat e parashikuara në paragrafin 2, të nenit 37/a, të këtij Kodi, jo më vonë se tridhjetë ditë nga data e nënshkrimit të marrëveshjes;*
 - ç) *paralajmërimin për revokimin e marrëveshjes dhe për përgjegjësinë penale në rastet e parashikuara nga paragrafi 5, i nenit 37/a, të këtij Kodi; 30*
 - d) *të drejtën e bashkëpunëtorit për të kërkuar lidhjen e një marrëveshjeje me prokurorin për pranimin e fajësisë dhe caktimin e dënimit, sipas neneve 406/d e vijues të këtij Kodi;*
 - dh) *detyrimin e prokurorit që t'i kërkojë gjykatës uljen e masës së dënimit ose përjashtimin e tij nga dënimi, në përpjesëtim të drejtë me shkallën e kontributit të tij në bashkëpunimin me drejtësinë;*
 - e) *të drejtën e bashkëpunëtorit për të kërkuar mbrojtje të posaçme, sipas paragrafit 3, të nenit 37/a, të këtij Kodi;*
 - ë) *nënshkrimin e prokurorit, të bashkëpunëtorit të drejtësisë dhe të mbrojtësit, kur ai është i pranishëm.*
2. *Deklarimet e bashkëpunëtorit të drejtësisë së bashku me marrëveshjen e bashkëpunimit bëhen pjesë e fashikullit të hetimeve paraprake.*

MBROJTJA E DETYRUESHME

- Riformulim te nenit 49 duke parashikuar si raste te mbrojtjes se detyrueshme vetem ato ne te cilat garancia e te pandehurit eshte e domosdoshme. Gjithashtu, ne nenin 49/a te shtuar eshte rregulluar rasti kur i pandehuri nuk ka mundesi financiare per te pasur mbrojttes, duke u parashikuar ndjekja e procedurave perkatese prane Komisionit Shteteror per Ndhime Juridike;
- Neni 49/1 *“Organi procedues i siguron menjëherë një mbrojtës të paguar nga shteti të pandehurit që nuk ka zgjedhur mbrojtës ose ka mbetur pa të kur: a) është nën moshën tetëmbëdhjetë vjeç; b) nuk dëgjon dhe nuk flet; c) është me aftësi të kufizuara, që e pengojnë për të realizuar vetë të drejtën e mbrojtjes; 35 ç) është akuzuar për një vepër penale, për të cilën ligji parashikon dënim në maksimum jo më pak se 15 vjet me burgim; d) akuzohet për një vepër penale, sipas shkronjave “a” dhe “b”, të nenit 75/a, të këtij Kodi; dh) është deklaruar i ikur ose në mungesë, me vendim gjykate; e) merret në pyetje personi i arrestuar ose i ndaluar; ë) në rastet e parashikuara nga paragrafi 5, i nenit 205, ose paragrafi 1, i nenit 296, të këtij Kodi; f) në çdo rast tjetër të parashikuar nga ligji”*
- 49/2 *“Nëse ekzistojnë arsyet për mbrojtje të detyrueshme, sipas këtij neni, organi procedues i cakton menjëherë një mbrojtës të pandehurit. Mbrojtësi ndihmon të pandehurin në të gjitha fazat e procedimit, për aq kohë sa ekzistojnë kushtet e parashikuara në pikën 1 të këtij neni.”*
- 49/3 *“Mbrojtësi i caktuar, sipas këtij neni, zgjidhet nga organi procedues nga lista e vënë në dispozicion nga Dhoma e Avokatisë”*
- 49/5 *“Kur kerkohet prania e mbrojtësit dhe mbrojtësi i zgjedhur ose i caktuar nuk është siguruar, nuk është paraqitur ose e ka lene mbrojtjen, gjykata ose prokurori zbaton paragrafin 4, të nenit 350, të këtij Kodi. Nëse mungesa e tij është e përligjur, gjykata ose prokurori mund të caktojë si zevendesues nje mbrojtës tjetër, i cili ushtron te drejtat dhe merr persiper detyrimet e mbrojtësit”*
- 49/7 *“Kur mbrojtja nuk mund të sigurohet sipas kësaj dispozite dhe pikës 3, të nenit 49, mbrojtja garantohet nga institucionet që administrojnë ndihmën juridike falas, sipas legjislacionit në fuqi.”*

I pandehuri pa mjete të mjaftueshme financiare dhe Papajtueshmeria me mbrojtjen

- Shtuar Neni 49/a “Kur nuk janë rastet e mbrojtjes së detyrueshme dhe i pandehuri që nuk ka mjete financiare të mjaftueshme kërkon mbrojtës, organi procedues cakton mbrojtësin nga lista e vënë në dispozicion nga institucionet e ndihmës juridike falas. Shpenzimet e mbrojtjes mbulohen nga shteti.”
- Shtuar neni 49/b “Nuk mund të jenë mbrojtës: a) viktima ose të afërmit e saj, sipas nenit 16 të këtij Kodi; b) personi i thirrur si dëshmitar në të njëjtën çështje; c) personi i cili në të njëjtën çështje është ose ka qenë bashkëipandehur, gjyqtar ose prokuror.

Riformulimi i dispozitave të viktimes duke ndryshuar dhe statusin e saj si pale në procesin penal.

- Neni 58 “Viktima e veprës penale ka të drejtë: a) të kërkojë ndjekjen penale të fajtorit; b) të përfitojë kujdes mjekësor, ndihmë psikologjike, këshillim dhe shërbime të tjera të ofruara nga autoritetet, organizatat ose institucionet përgjegjëse për ndihmën ndaj viktimave të veprës penale; c) të komunikojë në gjuhën e saj dhe të ndihmohet nga një përkthyes, interpretues i gjuhës së shenjave ose lehtësues i komunikimit për personat me aftësi të kufizuar në të folur dhe në të dëgjuar; ç) të zgjedhë mbrojtës dhe, kur është rasti, të përfitojë ndihmë juridike falas, sipas legjislacionit në fuqi; d) të kërkojë në çdo kohë informacion për gjendjen e procedimit, si dhe të njihet me aktet e provat, pa cenuar parimin e sekretit hetimor; dh) të kërkojë marrjen e provave, si dhe të parashtojë kërkesa të tjera përpara organit procedues; e) të informohet për arrestimin e të akuzuarit dhe lirimimin e tij, në kushtet e caktuara në këtë Kod; ë) të njoftohet për mosfillimin e procedimit, pushimin e çështjes, fillimin dhe përfundimin e gjykimit; f) të bëjë ankim në gjykatë kundër vendimit të prokurorit për të mos filluar procedimin dhe vendimit të prokurorit ose gjyqtarit të seancës paraprake për të pushuar akuzën ose çështjen; g) të kërkojë shpërblimin e dëmit dhe të pranohet si paditës civil në procesin penal; gj) të përjashtohet, në kushte të caktuara me ligj, nga pagimi i çdo shpenzimi për marrjen e akteve dhe tarife gjyqësore për paraqitjen e kërkesë-padisë që lidhen me statusin e viktimës së veprës penale; 41 h) të thirret në seancën paraprake dhe në seancën e parë gjyqësore; i) të dëgjohet nga gjykata, edhe kur asnjëra nga palët nuk ka kërkuar thirrjen e saj si dëshmitar; j) të ushtrojë të drejta të tjera të parashikuara nga ky Kod. 2. Organi procedues njofton menjëherë viktimën për të drejtat e përmendura në paragrafin 1, të këtij neni, dhe mban procesverbal për njoftimin e tyre. 3. Viktima që nuk ka zotësi për të vepruar i ushtron të drejtat e saj nëpërmjet përfaqësuesit ligjor ose kujdestarit të tij, përveçse kur kjo nuk është në interesin e viktimës. Kur vëren papajtueshmëri mes interesave të viktimës dhe atyre të përfaqësuesit ligjor ose kujdestarit, gjykata cakton një kujdestar të posaçëm, në përputhje me dispozitat e Kodit të Familjes. 4. Trashëgimtarët e viktimës kanë të drejtat e parashikuara në shkronjat “a”, “e”, “ë”, “f”, “g” dhe “j”, të paragrafit 1, të këtij neni. Nëse trashëgimtari i viktimës është i mitur, ai përfaqësohet nga kujdestari ligjor.”
- Shtuar neni 58/a dhe 58/b, në të cilat janë parashikuar si figura të posaçme viktime e mitur dhe viktime e abuzuar seksualisht apo subjekt i trafikimit. Në këto dy raste është parashikuar që viktime të këtyre edhe disa të drejta të posaçme që lidhen me vetë cilësitë e saj të vecanta;
- Ndryshuar neni 59 shtuar pika 4 dhe 5 “4. Viktima akuzuese që nuk ka zotësi për të vepruar i ushtron të drejtat që i janë njohur me ligj nëpërmjet përfaqësuesit ligjor. 5. Kur disa viktime të së njëjtës çështje paraqesin kërkesë në gjykatë, sipas nenit 59, të këtij Kodi, kërkesat e tyre bashkohen në një gjykim të vetëm.”
- **Padia civile në Procesin Penal**
- Ri-formulu koncepti i “demit” duke eliminuar termin “dem material” Neni 61 “Ai që ka pësuar **dëm** nga vepra penale ose trashëgimtarët e tij mund të ngrejë padi civile në procesin penal kundër të pandehurit ose të paditurit civil, për të kërkuar kthimin e pasurisë dhe shpërblimin e demit”

Kompetencat

- Jane ri-formulu dispozitat e Kompetencave Lendore, ne menyre qe te reflektohen kompetencat e gjykatave ne perputhje me parashikimet kushtetuese mbi kompetencen e SPAK dhe gjykates posacme.
- Neni 74 “Gjykata e rrethit gjyqësor është kompetente për gjykimin e veprave penale, përveç atyre që i përkasin kompetencës së Gjykatës kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar.”
- Neni 75/a “Gjykata kundër Korrupsionit dhe Krimin të Organizuar gjykon: a) krimet e parashikuara nga nenet 244, 244/a, 245, 245/1, 257, 258, 259, 259/a, 260, 312, 319, 319/a, 319/b, 319/c, 319/ç, 319/d, 319/dh dhe 319/e; b) çdo vepër penale e kryer nga grupi i strukturuar kriminal, organizata kriminale, organizata terroriste dhe banda e armatosur, sipas përcaktimeve të Kodit Penal; c) akuzat penale kundër Presidentit të Republikës, Kryetarit të Kuvendit, Kryeministrit, anetarit të Keshillit të Ministrave, gjyqtarit të Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë, Prokurorit të Përgjithshëm, Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, kryetarit të bashkisë, deputetit, zëvendësministrit, anetarit të Keshillit të Lartë Gjyqësor dhe të Keshillit të Lartë të Prokurorisë, dhe drejtuesve të institucioneve qendrore ose të pavarura të percaktuara në Kushtetute ose në ligj; ç) akuzat penale kundër ish-funksionarëve të mësipërm, kur vepra është kryer gjatë ushtrimit të detyrës.”

Aktet dhe njoftimet

- Ri-formulohen nenet lidhur me menyren e mbajtjes se sencave gjyqesore duke future ne loje dhe regjistrimet e audio dhe audiovizive, ne perputhje me teknologjine e re.
- Pavlefshmeria e akteve, Neni 128 sanksionon parimin e taksativitetit mbi rastet te pavlefshmerise “*Aktet procedurale janë të pavlefshme vetëm në rastet e parashikuara shprehimisht nga ky Kod.*”
- Me riformulimin e nenit 147 gjykata nuk vendos pushimin e ceshtjes ne rast te mosparacitjes se kerkuesit. Neni 147 “*Neni 147 Rivendosja në afat*
- *1. Prokurori, i pandehuri, viktimja, viktimja akuzuese dhe palët private rivendosen në afatin e caktuar kur provojnë se nuk kanë pasur mundësi ta respektojnë afatin për shkak të rastit faktor ose të forcës madhore.*
- *2. Rivendosja në afat nuk lejohet më shumë se një herë për secilën palë për çdo shkallë të procedimit.*
- *3. Kërkesa për rivendosjen në afat paraqitet brenda dhjetë ditëve nga zhdukja e faktit që përbënte rast faktor ose forcë madhore. Për kërkesën vendos organi që procedon në kohën e paraqitjes së saj.*
- *4. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për rivendosje në afat mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve. Gjykata shqyrton ankimin në dhomë këshillimi brenda 10 ditëve nga data e marrjes së akteve.”*

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Provat

- Sanksionohet parimi I lirise se Provave:
- Neni 149/2 “Kur kërkohet një provë që nuk rregullohet me ligj, gjykata mund ta marrë nëse prova vlen për të vërtetuar faktet dhe nuk cenon lirinë e vullnetit të personit. Gjkata vendos për marrjen e provës pasi dëgjon palët mbi mënyrën e marrjes së saj.”
- *Riformulohet pika 1 e nenit 152* “Asnjë provë nuk ka **vlerë të paracaktuar nga ligji**. Gjkata, pas shqyrtimit të provave në tërësi, çmon vërtetësinë dhe fuqinë provuese të tyre, duke argumentuar arsyet ku është mbështetur për të krijuar bindjen e saj.”

Mjetet e Kerkimit te Provave

- **Shtuar neni 201/a qe rregullon marrjen e me detyrim e kampionëve biologjikë ose kryerja e procedurave mjekësore të detyruara.**

1. Marrja me detyrim e kampionëve biologjikë nga i pandehuri ose persona të tjerë, apo kryerja e një procedure mjekësore të detyruar behet vetëm në përputhje me parashikimet e këtij neni. 2. Prokurori, pasi merr pëlqimin e të pandehurit ose personave të tjerë, mund të kërkojë marrjen e kampionëve biologjikë, me qëllim përcaktimin e profilin të AND-së. I njëjti parashikim zbatohet edhe për kryerjen e procedurës mjekësore. 3. Pëlqimi i personit jepet me shkrim. Personi, të cilit i merret kampioni ose i cili do i nënshtrohet procedurës mjekësore, nënshkruan përpara prokurorit një deklaratë, nëpërmjet së cilës jep pëlqimin dhe konfirmon se është njoftuar në lidhje me arsyen e marrjes së kampionëve biologjikë ose kryerjes së procedurës mjekësore. 4. Për personin e mitur pëlqimin e jep prindi ose kujdestari ligjor. 5. Mbi bazën e kërkesës së prokurorit, gjykata mund të vendosë që marrja e kampionëve biologjikë ose procedura mjekësore të kryhet pa pëlqimin e personit, kur është e nevojshme dhe duke kufizuar lirinë e tij, nëse nuk dëmtohet shëndeti i tij dhe nëse është e domosdoshme për të provuar faktet në procedim. Nuk mund të kryhen procedura mjekësore që vënë në rrezik jetën e personit, integritetin fizik ose shëndetin e tij, që mund të dëmtojnë fëmijën e palindur ose që sipas protokolleve mjekësore, mund të shkaktojnë vuajtje të pa përlijtura. 6. Vendimi i gjykatës mbi marrjen e kampionit biologjik ose procedurën mjekësore duhet të përmbajë: a) të dhënat personale të personit që i nënshtrohet marrjes së kampionit biologjik ose procedurës mjekësore ose informacionin e nevojshëm për identifikim; b) veprën penale për të cilën ka nisur procedimi dhe një përshkrim të përmbledhur të fakteve përkatëse; 109 c) një përshkrim të detajuar të llojit të kampionit biologjik që do të merret ose të procedurës mjekësore që do të kryhet, si edhe arsyet përse prova nuk mund të merret në mënyrë tjetër; ç) të drejtën e personit që i nënshtrohet marrjes së kampionit biologjik ose procedurës tjetër mjekësore të ndihmohet nga një mbrojtës ose një person i besuar; d) vendin, datën, kohën dhe mënyrën e saktë të marrjes së kampionit biologjik ose kryerjes së procedurës tjetër mjekësore; dh) njoftimin që personi që i nënshtrohet marrjes së kampionit biologjik ose procedurës tjetër mjekësore është i detyruar të paraqitet dhe paralajmërimin për shoqërim të detyrueshëm nëse nuk paraqitet pa shkaqe të ligjshme; e) nëse i pandehuri ose personi ka dhënë pëlqimin për marrjen e kampionit biologjik ose procedurës mjekësore, prokurori e bashkëngjit pëlqimin me shkrim në dosje. 7. Të paktën tre ditë përpara marrjes së kampionit biologjik ose kryerjes së procedurës mjekësore, vendimi i parashikuar në paragrafin 5, të këtij neni, i njoftohet personit përkatës. 8. Kur personi që i nënshtrohet marrjes së kampionit biologjik ose procedurës mjekësore është i pandehuri ose viktima, vendimi i njoftohet të pandehurit, avokatit mbrojtës dhe viktimës. Në rast se personi nuk është i pandehuri apo viktima, vendimi i njoftohet personit, të pandehurit, viktimës dhe avokatit të tij. Në rastin e të miturit, vendimi u njoftohet prindërve ose kujdestarit të tij ligjor. 9. Në rast se personi që i nënshtrohet procedurave të mësipërme nuk paraqitet në vendin e caktuar pa arsye të ligjshme, prokurori menjëherë mund t'i kërkojë gjykatës të urdhërojë shoqërimin e tij të detyrueshëm dhe të vendosë marrjen e kampionit ose kryerjen e procedurës mjekësore. Policia gjyqësore ekzekuton urdhrin e gjykatës. 10. Në raste të ngutshme, kur ka arsye për të besuar se vonesa mund të shkaktojë humbjen ose dëmtimin e vërtetësisë së provës, vendimi merret nga prokurori, i cili mund të urdhërojë shoqërimin e detyrueshëm të personit. 11. Brenda 48 orëve nga kryerja e veprimin, prokurori i kërkon 110 gjykatës vleftësimin e urdhrave të nxjerrë sipas paragrafit 9 të këtij neni. Gjykata vleftëson veprimet e prokurorit brenda 48 orëve, duke njoftuar prokurorin dhe mbrojtësin. 12. Kur kampioni biologjik ose procedura mjekësore merret ose kryhet tek i dyshuari ose i pandehuri, prania e mbrojtësit është e detyrueshme. 13. Në rast të marrjes së kampionit biologjik ose kryerjes së procedurës mjekësore mbi të miturin, prania e prindit, kujdestarit ligjor ose e një personi të besuar prej tij është e detyrueshme. 14. Rezultatet e analizave të kampionëve biologjikë ose procedurës mjekësore të marrë në shkelje të parashikimeve të këtij neni janë të papërdorshme

Neni 201/b

Asgjësimi i kampionëve biologjikë

- **Shtohet neni 201/b ne perputhje me standartet nderkombetare ne kete fushe.**

1. Kampionët biologjikë ruhen për aq kohë sa i shërbejnë qëllimeve të procedimit. Asgjësimi i tyre bëhet në përputhje me rregullat e këtij Kodi. 2. Në rastet kur i pandehuri deklarohet i pafajshëm me vendim të formës së prerë, gjykata urdhëron asgjësimin e kampionëve biologjikë të marra prej tij. 3. Brenda 60 ditëve nga vendimi i pafajësisë, prokurori, viktimë ose përfaqësuesi ligjor i viktimës mund t'i kërkojë gjykatës që të urdhërojë ruajtjen e kampionëve biologjikë të marra nga persona të tjerë, të ndryshëm nga i pandehuri, nëse kampionët duhet të përdoren në një procedim penal tjetër. Në të kundërt gjykata urdhëron asgjësimin. 4. Kur i pandehuri deklarohet fajtor, kampionët biologjikë të marra prej tij ruhen për 20 vjet nga dita që vendimi merr formë të prerë. 5. Gjkata mund të urdhërojë ruajtjen e kampionëve deri në 40 vjet kur i pandehuri është deklaruar fajtor për një vepër për të cilën në Kodin Penal parashikohet një dënim me burgim jo më pak se 10 vjet në maksimum. 6. Profilet e ADN-së të kampionëve që janë marrë në vendin e ngjarjes dhe që nuk i atribuohen një personi të caktuar mbahen deri në plotësimin e afateve të parashkrimit të ndjekjes penale. 7. Në rast se marrja e kampionëve kryhet në kundërshtim me dispozitat e këtij Kodi, organi procedues urdhëron shkatërrimin e tyre. 8. Mënyra e ruajtjes së kampionëve, procedura dhe organi kompetent për asgjësimin e tyre, parashikohen me udhëzim të përbashkët të ministrit përgjegjës për rendin dhe sigurinë publike dhe ministrit përgjegjës për shëndetësinë.

- **Shtohet neni 202/a Vendimi për lejimin e kontrollit**

“1. Vendimi për lejimin e kontrollit duhet të tregojë llojin e kontrollit, personin që kontrollohet dhe gjenealitetet e tij, vendin apo banesën objekt kontrolli, provat materiale apo sendet që kërkohen, arsyet që lejojnë kontrollin, si edhe autoritetin që do të kryejë atë. 2. Kur ka arsye të bazuara se të dhënat, informacionet, programet informatike ose gjurmë të tyre, gjenden në një sistem informatik ose telematik, edhe kur ky është i mbrojtur me masa sigurie, gjykata merr vendim për kontrollin, duke urdhëruar masa teknike të përshtatshme, të cilat sigurojnë ruajtjen e të dhënave origjinale dhe nuk lejojnë ndryshimin e tyre. Vendimi i kontrollit duhet të përcaktojë llojin e informacionit që kërkohet dhe mënyrën e marrjes së tij. 3. Gjkata merr vendim të arsyetuar në dhomë këshillimi, brenda 24 orëve nga kërkesa e prokurorit. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për kontroll mund të bëhet ankim i veçantë në gjykatën e apelit brenda 24 orëve. Gjkata e apelit shqyrton ankimin brenda 48 orëve nga marrja e akteve. 4. Kontrolli duhet të përfundojë brenda 72 orëve nga momenti i marrjes së vendimit për kryerjen e tij.”

MASAT E SIGURIMIT

- Behen ndryshime ne nenin 236 Garancia Pasurore, e cila sanksionon qe gjykata mund te caktoje masen e sigurimit ne fjale si ne rast kur aresti ne shtepi apo ne burg eshte vendosur dhe kerkohet zevendesimi dhe ne rastet kur kerkohet aplikimi I mases arres burg apo arrest ne shtepi.

“1. Kur është caktuar masa e sigurimit arrest në burg ose arrest në shtëpi, për shkak të ekzistencës së rrezikut të ikjes, gjykata mund të vendosë zëvendësimin e saj, duke urdhëruar lirimin e personit, nëse është ofruar garanci pasurore nga ai vetë ose një person tjetër për moslargimin e tij deri në përfundimin e gjykimit. 2. Gjkata pranon garancinë pasurore në të njëjtat kushte si në paragrafin e mësipërm edhe kur ndaj personit duhet të caktohet masa e sigurimit arrest në burg ose arrest në shtëpi, për shkak të ekzistencës së rrezikut të ikjes, duke lejuar qëndrimin e tij në gjendje të lirë”.

- Sanksionohet qe shtrimi ne spital psikiatrik sipas nenit 239, periudha e shtrimit llogaritet ne masen e denimit .
- Ne nenin 244 parashikohet marrja e mases ne dhome keshillimi dhe jepet vendim I arsyetuar.
- Behen ndryshime ne nenin 247 shtohen paragrafet vijues :

“3/1. I ikur konsiderohet personi që megjithëse ka dijeni, i 137 shmanget me vullnet zbatimit të masave të sigurimit, të parashikuara nga nenet 233, 235, 237 dhe 238 të këtij Kodi, ose dënimit me burgim. 3/2. Pasojat procedurale të ikjes veprojnë vetëm brenda procedimit për të cilin ajo është deklaruar. Gjendja e ikjes ruhet derisa masa e sigurimit ekzekutohet, revokohet, humbet fuqinë, ose kur shuhet vepra penale apo dënimi për të cilin është vendosur masa.”

- Arrestimi ose ndalimi detyrat e OPGJ , Neni 255
- Te njoftoje te ndaluarin dhe ti bej me dije letren e te drejtave sipas nenit 34/b
- Shtohet pika “3. Kur i arrestuari ose i ndaluar është i sëmurë ose i mitur, prokurori mund të urdhërojë që ai të mbahet në ruajtje në banesën e 142 tij ose në një vend tjetër të ruajtur. Kur të arrestuarit ose të ndaluarit nuk i është dhënë letra e të drejtave, ajo i jepet menjëherë pas mbërritjes në dhomat e paraburgimit. Nëse i arrestuari ose i ndaluar nuk mund të lexojë, letra e të drejtave i lexohet nga njëri prej të pranishmëve. Ky fakt pasqyrohet në procesverbal kundrejt nënshkrimit.”
- Shtuar paragraph ne nenin 256 lidhur me pyetjen e personit ndaluar sipas N255

Prokurori fillimisht e pyet të arrestuarin ose të ndaluarin nëse e ka marrë letrën e të drejtave dhe sigurohet që ai i ka kuptuar të drejtat e tij. Kur i arrestuari ose i ndaluar nuk e ka marrë letrën e të drejtave, prokurori ia jep atë përpara marrjes së parë në pyetje dhe i sqaron të drejtat e tij. 3. Deklarimet e bëra nga i arrestuari ose i ndaluar përpara se të ketë marrë letrën e të drejtave ose përpara takimit me mbrojtësin e tij, nuk mund të përdoren.

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

MASAT E SIGURIMIT...

- Eshte futur koncepti i caktimit te nje ose me shume masave ndaluese ne rastet e mosrespektimit te mases se caktuar, ose zevendesimi i mases me nje mase me te rende gjithnje mbi bazen e kerkeses se prokurorit (neni 260).
“3. Kur nevojat e sigurimit rëndohen apo personi shkel detyrimet që lidhen me masën e sigurimit, gjykata, me kërkesë të prokurorit, mund të vendosë zëvendësimin e saj me një masë më të rëndë ose caktimin e një mase sigurimi shtrënguese ose ndaluese shtesë. Për shkeljen e detyrimeve që lidhen me një masë ndaluese, gjykata mund të vendosë caktimin e një mase ndaluese shtesë ose zëvendësimin e saj me një masë shtrënguese. 4. Kërkesa e prokurorit ose e të pandehurit për revokimin, zëvendësimin ose bashkimin e masave të sigurimit shqyrtohet nga 145 gjykata ku ndodhen aktet, brenda pesë ditëve nga depozitimi i saj. Kur është rasti, gjykata vendos edhe kryesisht revokimin ose zëvendësimin e masës së sigurimit gjatë marrjes në pyetje të personit të arrestuar, sipas nenit 248, të këtij Kodi, në rastet e parashikuara nga paragrafi 6, i nenit 246, të tij, gjatë procedimit për sigurimin e provës, gjatë seancës paraprake ose gjatë gjykimit.”
- Shtohet Pika 3 e Nenit 261 *“3. Kërkesa për shuarjen e masës së sigurimit paraqitet së bashku me provat në gjykatën ku ndodhen aktet në momentin e paraqitjes së saj. Gjykata vendos brenda 48 orëve, pasi njofton palët. Mosparaqitja e palëve, pa shkaqe të arsyeshme, nuk e pengon gjykatën të vendosë pa praninë e tyre. Për afatin e arsyetimit të vendimit dhe ankimit zbatohen rregullat e parashikuara në nenet 248 dhe 249 të këtij Kodi.*

HETIMET PARAPRAKE

- Kërkesat e palëve gjatë hetimeve paraprake, sipas paragrafit 1 te nenit 278, shqyrtohen nga i njëjti gjyqtar.
- Shtohet Neni 279/a, qe samksionon te drejten e viktimës për informim. *“1. Për shkaqe të ligjshme, viktimë, përfaqësuesi ligjor ose mbrojtësi i saj kanë të drejtë të kërkojnë informacion për gjendjen e procedimit, si dhe të njihen dhe të marrin kopje të akteve dhe provave që ndodhen në fashikullin e prokurorit. 2. Prokurori mund të refuzojë kërkesën kur: a) interesi i ruajtjes së fshehtësisë së hetimit tejkalon interesin e viktimës; b) interesi i të pandehurit tejkalon interesin e viktimës; c) viktimë nuk është pyetur ende si dëshmitar. 2. Viktimë, përfaqësuesi ligjor ose mbrojtësi i saj kanë të drejtë të kërkojnë informacion në lidhje me vendosjen, vazhdimin, zëvendësimin apo heqjen e masave të sigurimit ndaj të pandehurit, përveçse kur njoftimi për këto fakte mund të rrezikojë jetën ose shëndetin e të pandehurit.”*
- Ne nenet 288 dhe 289 janë reflektuar dispozitat kushtetuese për kufizimin e imunitetit të deputetit dhe procedurën e ndjekur në rastin e kerkimit të autorizimit nga Kuvendi për caktimin e masës së sigurimit arrest në burg, apo mundësinë e caktimit të një mase tjetër sigurimi pa nevojën e një autorizimi; *“Mosdhënia e autorizimit, sipas nenit 288, të këtij Kodi, nuk e pengon prokurorin që të kërkojë një masë tjetër sigurimi, sipas nenit 244, dhe as të procedojë ndaj tij ose personave të tjerë, ndaj të cilëve zhvillohen hetime për të njëjtin fakt. (Neni 289/1)*
- Ri-formulohet dhe behen ndryshime Neni 291 Vendimi për mosfillimin e procedimit (Shtuar pikat 3, 4, 5 dhe fjalë në pikën 1, ndryshuar pika 2 me ligjin nr. 35/2017, datë 30.3.2017) *“1. Kur ekzistojnë rrethanat që nuk lejojnë fillimin e procedimit, prokurori jep vendim të arsyetuar për mosfillimin e procedimit brenda 15 ditëve nga regjistrimi i kallëzimit. 2. Vendimi u njoftohet menjëherë atyre që kanë bërë kallëzim ose ankim, viktimës ose trashëgimtarëve të saj, të cilët kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 10 ditëve nga njoftimi i vendimit. 3. Ankimi shqyrtohet nga gjyqtari që gjykon kërkesat e palëve gjatë hetimeve paraprake, i cili jep vendim brenda 30 ditëve nga paraqitja e ankimit. Ankimi shqyrtohet në seancë gjyqësore, por kur palët nuk paraqiten pa shkaqe të arsyeshme, gjykata vendos mbi aktet e paraqitura. 4. Kur e gjen të bazuar ankimin, gjykata urdhëron prokurorin të regjistrojë procedimin dhe të kryejë hetimet e nevojshme, duke përcaktuar edhe drejtimin e tyre. 5. Kundër vendimit palët mund të bëjnë ankim në gjykatën e apelit brenda 10 ditëve. Gjykata e apelit vendos brenda 30 ditëve nga marrja e akteve”.*
- Shtuar neni 294/c Dorëzimi I kontrolluar *“1. Dorëzimi i kontrolluar autorizohet nga prokurori që drejton hetimet paraprake, me kërkesë të autoriteteve të huaja. 2. Dorëzimi i kontrolluar mund të autorizohet në rastet e mëposhtme: 165 a) kur personat që dyshohet se janë përfshirë në transportin e paligjshëm të lëndëve narkotike, armëve, sendeve të vjedhura, materialeve eksplozive ose bërthamore, materialeve radioaktive, shumave të parave dhe të ardhurave të tjera produkte të veprës penale ose të sendeve të përdorura si mjet për kryerjen e veprave penale, nuk mund të identifikohen ose arrestohen në mënyra të tjera, si dhe kur identifikimi apo arrestimi i tyre do të dëmtonte hetimet ose do të rrezikonte sigurinë e personave apo dëmtimin ose humbjen e sendeve që transportohen; b) kur zbulimi i veprave penale dhe marrja e provave është i pamundur ose i vështirë për t'u kryer në mënyra të tjera. 3. Dorëzimi i kontrolluar kryhet sipas kushteve të përcaktuara nga prokurori, i cili urdhëron kryerjen e tij me akt të arsyetuar, pasi sigurohet se autoritetet e huaja: a) kanë dhënë pëlqimin që sendet e paligjshme apo të dyshimta të hyjnë, të kalojnë transit ose të dalin nga territori i tyre; b) garantojnë mbikëqyrjen e vazhdueshme të hyrjes, kalimit transit ose daljes së sendeve nga territori i tyre. 4. Urdhri i prokurorit që autorizon dorëzimin e kontrolluar duhet të përmbajë: a) emrin e të dyshuarit ose të pandehurit, nëse është i ditur; b) provat që vërtetojnë natyrën e paligjshme të sendeve që duhet të hyjnë, kalojnë ose dalin nga territori i shtetit dhe mënyrat në të cilat do të kryhet kontrolli ose mbikëqyrja e tyre. 5. Kur është rasti, urdhrin të prokurorit i bashkëlidhet akti që autorizon zëvendësimin e plotë ose të pjesshëm të sendeve të paligjshme dhe vendin ku vendosen kampionet e marra. 6. Dorëzimi i kontrolluar ekzekutohet nga policia gjyqësore, nën mbikëqyrjen dhe kontrollin e prokurorit.”*

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Afatet e Përfundimit të Hetimit Paraprak

- Neni 323 Afati i hetimeve paraprake (Ndryshuar pika 1 dhe 2 me ligjin nr. 35/2017, datë 30.3.2017) “1. Brenda përfundimit të afatit ligjor të hetimeve, prokurori vendos sipas paragrafit 6, të nenit 327, të këtij Kodi. 2. Afati i përfundimit të hetimeve është tre muaj nga data në të cilën emri i personit që i atribuohet vepra penale është shënuar në regjistrin e njoftimit të veprave penale, dhe gjashtë muaj për veprat 182 penale të parashikuara nga shkronjat “a” dhe “b”, të nenit 75/a, të këtij Kodi.”
- Shtohen Pikat në nenin 327 “3. Njoftimi përmban përshkrimin e përmbledhur të faktit penal për të cilin procedohet, kohën dhe vendin e kryerjes, cilësimin juridik, lajmërimin për depozitimin e akteve në sekretari dhe të drejtën për t’u njohur me aktet dhe për të marrë kopje. 4. I pandehuri njoftohet gjithashtu, se ka të drejtë që brenda dhjetë ditëve të paraqesë memorie e dokumente, t’i kërkojë prokurorit kryerjen e hetimeve shtesë, të bëjë deklaratime apo të kërkojë që të merret në pyetje. Kur i pandehuri kërkon të pyetet, prokurori është i detyruar të procedojë me pyetjen e tij. 5. Kur prokurori pranon kërkesën e të pandehurit për të kryer hetime shtesë, ato duhet të përfundojnë brenda tridhjetë ditëve nga paraqitja e kërkesës. Ky afat mund të zgjatet vetëm një herë dhe jo më shumë se dy muaj dhe në çdo rast pa kaluar afatin tërësor të hetimit. Kur nuk e pranon kërkesën e të pandehurit, prokurori merr vendim të arsyetuar, sipas paragrafit 2, të nenit 110, të këtij Kodi. 6. Në përfundim të hetimeve paraprake, prokurori procedon si më poshtë: a) vendos pushimin e akuzës apo çështjes, në rastet e parashikuara nga paragrafi 1, i nenit 328, ose i kërkon gjykatës pushimin e akuzës apo çështjes, në rastet e parashikuara nga neni 329/a i Kodit; b) i kërkon gjykatës dërgimin e çështjes në gjyq, kur nuk procedon sipas neneve 400, 406/a dhe 406/dh të këtij Kodi.”
- Nenet 329/a, 329/b dhe 329/c janë shtuar për të rregulluar rastin e daljes së provave të reja pas vendimit të prokurorit për pushimin e hetimit. Në këtë rast, për të garantuar të drejtat e të pandehurit, vendimtarja është lënë gjyqtarit të seances paraprake, prane të cilit prokurori ka të drejtë të paraqesë kërkesën për rifillimin e hetimeve, duke treguar të dhenat dhe provat e reja, të cilat bashkë me ato që janë vlerësuar, tregojnë se çështja duhet të dërgohet në gjykim. Janë parashikuar rastet e vendimmarrjes së gjykatës dhe menyrat e vijimit të hetimit apo dërgimi i çështjes në gjyq;

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

SEANCA PARAPRAKE

Jane shtuar faza e seances paraprake e sanksionuar nga neni 332 – 332/gj

Neni 332 “1. Brenda pesë ditëve nga depozitimi i kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq, gjyqtari i seancës paraprake cakton datën e zhvillimit të saj. Në rastet kur i pandehuri nuk ka zgjedhur mbrojtës, zbatohen rregullat e nenit 49 të këtij Kodi. 2. Nga data e depozitimit të kërkesës për dërgimin e çështjes në gjyq, deri në datën e seancës nuk duhet të kalojë një afat më i gjatë se 10 ditë. 3. Gjykata vendos mbi kërkesën për dërgimin e çështjes në gjyq brenda 30 ditëve nga data e depozitimit të saj.”

Neni 332/ c “Zhvillimi i seancës 1. Pasi kryen verifikimin e paraqitjes së palëve, gjykata e deklaron të hapur shqyrtimin gjyqësor. 2. Prokurori paraqet në mënyrë të përmbledhur rezultatet e hetimeve paraprake dhe provat ku mbështetet kërkesa për dërgimin e çështjes në gjyq. 3. I pandehuri mund të parashtrojë kërkesa për pavlefshmërinë e akteve të hetimeve paraprake, papërdorshmërinë e provave, nevojën për marrjen e provave të tjera, kërkesë për gjykimin e shkurtuar, si dhe mund të bëjë deklaratim që i çmon të nevojshme ose të kërkojë që të pyetet, duke zbatuar rregullat e parashikuara nga nenet 38 dhe 39 të këtij Kodi. 4. Pas të pandehurit paraqesin pretendimet e tyre viktime dhe palët e tjera private, kur janë të pranishme. 5. Palët mund të paraqesin marrëveshje mbi kushtet e pranimin të fajësisë dhe caktimin e dënimit, si dhe kërkesën për sigurimin e provës, apo padinë civile në procesin penal. 6. Kur palët paraqesin kërkesë për sigurimin e provës, gjyqtari i seancës paraprake vendos për marrjen e saj dhe nëse e pranon kërkesën, ia përcjell atë gjykatës kompetente, si dhe cakton datën e seancës së re. 7. Kur palët nuk kanë kërkesa apo pretendime për prova të tjera, gjykata deklaron të mbyllur shqyrtimin gjyqësor. 8. Palët parashtrojnë diskutimet e tyre mbi vlerën e provave dhe kërkesën e prokurorit për dërgimin e çështjes në gjyq.”

Ndryshimi i akuzës në seancën paraprake Neni 332/d 1. “Kur gjatë seancës paraprake fakti del ndryshe nga ç’është përshkruar në kërkesën për dërgimin e çështjes në gjyq, rezulton një vepër tjetër penale, sipas shkronjës “b”, të paragrafit 1, të nenit 79, apo del një rrethanë rënduese që nuk është përmendur, prokurori ndryshon akuzën dhe ia komunikon të pandehurit të pranishëm. Kur i pandehuri nuk është i pranishëm, akuza e re i komunikohet mbrojtësit të tij, të cilit i jepen jo më shumë se 10 ditë kohë për të komunikuar me të pandehurin. 2. Kur gjatë seancës paraprake në ngarkim të të pandehurit del një fakt i ri penal që nuk është përmendur në kërkesën për dërgimin e çështjes në gjyq dhe për të cilin duhet të procedohet kryesisht, gjykata lejon komunikimin e akuzës për faktin e ri, kur prokurori paraqit kërkesë dhe i pandehuri jep pëlqimin. Në rast të kundërt, gjykata i 194 kthen prokurorit aktet që lidhen me akuzën e re dhe njofton drejtuesin e prokurorisë. 3. Kur gjatë seancës paraprake del se cilësimi juridik i faktit është i gabuar, ose kur akuza nuk është formuluar në mënyrë të qartë dhe të saktë, gjykata fton prokurorin që të bëjë korrigjimet ose saktësimet e nevojshme. Në rast se prokurori nuk vepron, gjykata vendos t’i kthejë aktet. Ky vendim i njoftohet drejtuesit të prokurorisë.”

- *Neni 332/dh Vendimi i gjyqtarit të seancës paraprake” 1. Pasi dëgjon diskutimet e palëve, gjykata vendos: a) pranimin e kërkesës së prokurorit dhe dërgimin e çështjes në gjyq, kur çmon se ka prova të mjaftueshme në mbështetje të akuzës; b) dërgimin e çështjes në gjykatën kompetente, kur palët paraqesin marrëveshje mbi kushtet e pranimin të fajësisë dhe caktimin e dënimit; c) dërgimin e çështjes në gjykatën kompetente kur i pandehuri ka kërkuar gjykimin e shkurtuar, pasi kryen verifikimin mbi gjendjen e akteve, sipas parashikimeve të nenit 332/c të këtij Kodi; ç) pushimin e akuzës ose të çështjes kur janë rastet e paragrafit 1, të nenit 328, të këtij Kodi. 2. Vendimi depozitohet në sekretari brenda 10 ditëve nga shpallja e tij. Palët kanë të drejtë të marrin kopje të tij. 3. Procedura e shqyrtimit në seancë paraprake nuk zëvendëson gjykimin e çështjes në themel dhe as paragjykon vendimin përfundimtar të saj.”*

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Zhvillimi i gjykimit dhe prania e te pandehurit ne seance

- Shtohet pika 5 ne nein 244 Prania e te pandehurit ne seance

5. Mungesa e të pandehurit që largohet nga salla dhe që nuk ka pranuar të ketë mbrojtës, nuk e pengon zhvillimin e gjykimit. Në këtë rast caktohet një mbrojtës kryesisht dhe vazhdon gjykimi. I pandehuri ose mbrojtësi i zgjedhur prej tij mund të pranohet në sallë në çdo kohë.

- Gjykimi ne mungese sipas nenit 351 Mosparaqitja ose largimi i vullnetshëm i të pandehurit

“1. Kur i pandehuri i lirë ose i paraburgosur nuk paraqitet në seancë, ndonëse është njoftuar dhe nuk ka pasur shkaqe të ligjshme për të mos u paraqitur, gjykata shtyn seancën dhe urdhëron shoqërimin e detyrueshëm, përveç rastit kur ka deklaruar vullnetin e tij për të mos marrë pjesë në gjykim përpara noterit ose autoritetit shtetëror përgjegjës. Në këtë rast gjykimi vazhdon pa pjesëmarrjen e tij. 2. Kur i pandehuri i pranishëm në seancë heq dorë në mënyrë të qartë nga e drejta e tij për të marrë pjesë në gjykim, gjykimi vazhdon pa pjesëmarrjen e tij. 3. Në rastet e parashikuara nga pikat 1 dhe 2, të këtij neni, i pandehuri konsiderohet i pranishëm, me kusht që gjykimi të zhvillohet në praninë e mbrojtësit. 4. I njëjti rregullim zbatohet edhe kur i pandehuri ikën në çdo moment të shqyrtimit gjyqësor ose gjatë intervaleve të tij”

- Sanksionohet gjykimi in absentia neni 350 referuar dhe praktikes se GJEDNJ-se

“1. Kur i pandehuri në gjendje të lirë, me gjithë kërkimet, sipas neneve 140 -142, të këtij Kodi, nuk paraqitet në seancë dhe rezulton se nuk ka marrë dijeni personalisht për gjykimin, gjykata vendos pezullimin e tij dhe urdhëron policinë gjyqësore të vazhdojë kërkimin e të pandehurit. Me kalimin e një viti nga data e pezullimit të gjykimit për këtë shkak, si dhe në çdo moment kur ka informacione për 206 vendndodhjen e të pandehurit, gjykata rifillon gjykimin, duke urdhëruar përsëritjen e njoftimit. Kur edhe pas kërkimeve të kryera rishtazi i pandehuri nuk gjendet, gjykata deklaron mungesën. Në këtë rast gjykimi zhvillohet në praninë e mbrojtësit. 2. Kur provohet se i pandehuri i fshihet drejtësisë, gjykata deklaron mungesën. Në këtë rast gjykimi zhvillohet në praninë e mbrojtësit. 3. Gjukata deklaron mungesën edhe kur provohet se i pandehuri ndodhet jashtë vendit dhe ekstradimi i tij nuk është i mundur. 4. Vendimi që deklaron mungesën është i pavlefshëm kur provohet se ajo ka ardhur nga pamundësia absolute për t’u paraqitur. 5. Kur i pandehuri paraqitet pas shpalljes së vendimit të mungesës, gjykata e revokon atë. Kur i pandehuri paraqitet pasi shqyrtimi gjyqësor është deklaruar i mbyllur, ai mund të kërkojë të pyetet. Mbeten të vlefshme veprimet e kryera më parë, por kur i pandehuri e kërkon dhe gjykata e çmon të nevojshme për marrjen e vendimit, mund të vendosë riçeljen e shqyrtimit gjyqësor dhe marrjen e provave të kërkuara nga i pandehuri ose përsëritjen e veprimeve procedurale. 6. Gjykimi në mungesë nuk zhvillohet për të pandehurin e mitur. Në këtë rast, pasi ka bërë kërkimet, sipas neneve 140 – 142, të këtij Kodi, gjykata, vendos pezullimin e gjykimit. Zbatohen për aq sa janë të pajtueshme rregullat e paragrafit 1 të këtij neni.”

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Ndryshimi i cilesimit juridic te vepres penale

- Shtuar pikat vijuese ne nenin 375

“2. Kur në përfundim të shqyrtimit gjyqësor gjykata vlerëson se fakti për të cilin akuzohet i pandehuri mund të ketë cilësim juridik më të rëndë se ai që ka bërë prokurori ose viktima akuzuese, njofton palët mbi këtë mundësi dhe u jep kohën e nevojshme për t’u mbrojtur. Palët kanë të drejtë të paraqesin prova të reja. 3. Kur gjykimi zhvillohet në mungesë të të pandehurit, sipas nenit 352, të këtij Kodi, gjykata zbaton rregullat e përcaktuara në paragrafët 1 dhe 2 të tij.”

- Vendimi i denimit, neni 390

“2. Gjykata nuk mund të bazojë vendimin e fajësisë vetëm mbi deklaratimet e bëra nga personi, i cili, me vullnetin e tij, nuk ka pranuar të pyetet nga i pandehuri ose nga mbrojtësi i tij në asnjërin nga fazat e procedimit. 3. Gjykata nuk mund të bazojë vendimin e fajësisë vetëm ose kryesisht në deklaratimet e bashkëtëpandehurit, apo dëshmitë e marra nëpërmjet teknikave të veçanta për fshehjen e identitetit të dëshmitarit, sipas nenit 361/b të këtij Kodi”

Gjykimet e Posacme

- Ne ndryshimet dhe shtesat e parashikuara ne kete Kre te kodit eshte synuar rregullimi dhe berja efektive e gjykimit te drejtperdrejte, rregullimi i procedures se gjykimit te shkurtuar, si dhe jane parashikuar dy lloje gjykimesh te posacme te reja: gjykimi me marreveshje dhe urdheri penal i denimit.
 - Zhvillimi i gjykimit te drejteperdrejte neni 402
- “ 1. Gjatë gjykimit të drejtpërdrejtë zbatohen dispozitat e kreut për shqyrtimin gjyqësor. 1/1. Viktima dhe dëshmitarët njoftohen nga policia gjyqësore edhe me gojë. Në rastin e parashikuar nga paragrafi 1, i nenit 400, prokurori mund t’ia komunikojë akuzën të arrestuarit në seancë gjyqësore. 2. Prokurori, i pandehuri dhe paditësi civil mund të paraqesin gjatë shqyrtimit gjyqësor dëshmitarë, pa u thirrur paraprakisht nga gjykata. 3. Gjkata e njuh të pandehurin me të drejtën për të kërkuar gjykimin e shkurtuar ose për të kërkuar arritjen e marrëveshjes për pranimin e fajësisë. I pandehuri njoftohet, gjithashtu, se ka të drejtë të kërkojë afat për të përgatitur mbrojtjen deri në pesë ditë. Në këtë rast shqyrtimi gjyqësor shtyhet deri në seancën e re, të caktuar pas mbarimit të këtij afati. 4. Kur gjykimi i drejtpërdrejtë është kërkuar jashtë rasteve të parashikuara nga neni 400, i këtij Kodi, gjykata i kthen aktet prokurorit. 5. I pandehuri mund të kërkojë gjykimin e shkurtuar. Gjkata, pasi merr mendimin e prokurorit dhe e gjen të drejtë kërkesën, vendos vazhdimin e gjykimit, duke respektuar rregullat e caktuara për gjykimin e shkurtuar. Në të kundërtën vazhdon gjykimin e drejtpërdrejtë”.

Gjykimet e Posacme

- Gjykim i shkurtuar, neni 403 eshte riformeluar, duke parashikuar se kerkesa per gjykim te shkurtuar mund te paraqitet nga i pandehuri ose mbrojtësi i posacem vetem ne seancen paraprake, ose ne seance gjyqësore ne rastin e procedimit me kerkese per gjykim te drejtperdrejte. Nese kerkesa do te paraqitet ne nje moment te mevonshem procedural, ajo do te jete e papranueshme nga gjykata;

“1. Kërkesa për gjykimin e shkurtuar paraqitet nga i pandehuri ose mbrojtësi i tij me autorizim të posaçëm në seancën paraprake ose në seancë gjyqësore kur procedohet sipas nenit 400 dhe paragrafit 3, të nenit 406/ç, të këtij Kodi, me pasojë mospranimi. 2. Nuk lejohet kërkesa për gjykim të shkurtuar për veprat penale për të cilat parashikohet dënim me burgim të përjetshëm.”

Riformuluar neni per zhvillimin e seances gjyqësore

“1. Kur i pandehuri apo mbrojtësi, me autorizim të posaçëm, kanë paraqitur kërkesë për gjykim të shkurtuar në seancën paraprake, sipas parashikimeve të nenit 332/c, të këtij Kodi, seanca gjyqësore zhvillohet me pjesëmarrjen e prokurorit, të pandehurit, mbrojtësit të tij, viktimës ose trashëgimtarët e saj, kur identiteti dhe vendbanimi i tyre rezultojnë nga aktet e procedimit, si dhe palëve private. 2. Gjykata bën verifikimet lidhur me legjitimitimin e palëve. 3. Kur mbrojtësi i të pandehurit nuk është i pranishëm dhe mbrojtja është e detyrueshme sipas kriterëve të përcaktuara në këtë Kod, gjykata cakton si zëvendësues një mbrojtës tjetër. 4. Kur i pandehuri nuk paraqitet në seancë për arsye të përligjura, gjykata cakton datën e seancës së re dhe urdhëron që të lajmërohet i pandehuri. 5. Pasi dëgjon palët mbi kërkesat paraprake, gjykata lexon kërkesën për gjykim të shkurtuar dhe pyet të pandehurin nëse i qëndron asaj. Kur i pandehuri deklaron se i qëndron kërkesës, gjykata deklaron të hapur shqyrtimin gjyqësor dhe i jep fjalën prokurorit që në mënyrë të përmbledhur të parashtrijë rezultatet e hetimeve paraprake. 6. Pasi dëgjon parashtrimin e prokurorit, në të njëjtën seancë gjykata vendos pranimin e kërkesës për gjykimin e shkurtuar kur çmon se çështja mund të zgjidhet në gjendjen që janë aktet. Në të kundërtën refuzon kërkesën dhe vazhdon me gjykim të zakonshëm. Kundër vendimit lejohet ankim së bashku me vendimin përfundimtar. 7. Kërkesa për gjykim të shkurtuar nuk pranohet nëse i pandehuri apo mbrojtësi i tij ngrenë pretendime mbi vlefshmërinë e akteve apo përdorshmërinë e provave të grumbulluara gjatë hetimit paraprak, apo kur kërkojnë marrjen e provave të reja në gjykim. Kërkesa për gjykim të shkurtuar nuk pranohet edhe në rastet kur gjykata kryesisht konstaton pavlefshmëri absolute apo papërdorshmëri të provave, si rezultat i të cilave çmon se çështja nuk mund të zgjidhet në gjendjen e akteve. Në këtë rast, në vendimin e saj për refuzimin e kërkesës gjykata përcakton edhe aktet absolutisht të pavlefshme apo provat e papërdorshme në gjykim. Ky rregull nuk zbatohet kur kërkohen prova lidhur me personalitetin e të pandehurit, apo gjendjen e tij personale, familjare ose ekonomike. 8. Kur gjykata pranon kërkesën për gjykim të shkurtuar, gjykata fton palët të paraqesin diskutimet përfundimtare. 9. Kur gjykata pranon kërkesën për gjykim të shkurtuar, padia civile nuk shqyrtohet.”

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES

Gjykimet e Posacme

- Urdhri Penal shtuar ne kod eshte teresisht i ri dhe parashikon gjykimin e ri te posacem, ate te kerkeses per udherin penal te denimit. Urdheri penal eshte parashikuar per arritjen e ketyre qellimeve: 1) Ekonomine gjyqesore nepermjet shkurtimeve te shpenzimeve gjyqesore; 2) uljen e ngarkeses ne pune te gjykatave dhe prokurorive, qe lidhet me veprat penale te nje rrezikshmerie te ulet dhe 3) uljen e numrit te te burgosurve ne burgjet shqiptare.
- Neni 406/a Kërkesa për miratimin e urdhrit penal 1. Kur i pandehuri akuzohet për kryerjen e një kundërvajtjeje penale, brenda tre muajve nga regjistrimi i emrit të personit që i atribuohet vepra penale, prokurori nxjerr urdhër penal të arsyetuar për caktimin e dënimit dhe i kërkon gjykatës miratimin e tij, në rastet kur çmon se nuk duhet të zbatohet dënimi me burgim. 2. Në urdhrin penal prokurori cakton dënimin kryesor me gjobë. Sipas rastit, mund të caktojë edhe një ose më shumë dënime plotësuese. Në varësi të gjendjes ekonomike të të pandehurit, prokurori mund të urdhërojë që gjoba të paguhet me këste, duke caktuar edhe afatet e pagimit të tyre. 3. Dënimi me gjobë nuk mund të kalojë gjysmën e maksimumit që parashikon Kodi Penal për këtë lloj dënimi. 4. Në përfundim të hetimeve, kërkesa për miratimin e urdhrit penal depozitohet në sekretarinë e gjykatës, së bashku me të gjitha 233 aktet e fashikullit të hetimeve paraprake. Kërkesa për miratimin e urdhrit penal i njoftohet të pandehurit. Nuk gjejnë zbatim rregullimet e paragrafëve 2 e vijues, të nenit 327, të këtij Kodi.

- GJYKIMI ME MARRËVESHJE, Nenet 406/d e vijues parashikojne llojin e dyte te ri te gjykimit te posacem, marreveshjen e pranimit te fajesise dhe caktimit te denimit.
“1. Nga çasti i regjistrimit të emrit të personit që i atribuohet vepra penale derisa të mos ketë filluar shqyrtimi gjyqësor, prokurori, i pandehuri, ose përfaqësuesi i tij i posaçëm mund të propozojnë arritjen e një marrëveshjeje mbi kushtet për pranimin e fajësisë dhe për caktimin e dënimit. 2. Në bisedimet për arritjen e marrëveshjes prania e mbrojtësit të të pandehurit është e detyrueshme. Arritja e marrëveshjes lejohet për veprat penale, për të cilat ligji parashikon një dënim në maksimum jo më shumë se 7 vjet burgim. Ky kufizim nuk gjen zbatim në rastin e bashkëpunëtorit të drejtësisë. 3. Marrëveshja bëhet me shkrim dhe përmban me pasojë pavlefshmërie: a) përshkrimin e qartë të faktit penal, për të cilin akuzohet i pandehuri dhe cilësimin e tij juridik; b) deklarin e pohimit të fajësisë nga ana e të pandehurit; c) llojin dhe masën e dënimit penal kryesor, dënimit plotësues, si dhe mënyrën e ekzekutimit të tyre, për të cilat palët kanë rënë dakord; ç) disponimet për provat materiale dhe sendet që i përkasin veprës penale, si dhe për konfiskimin e mjeteve e produkteve të veprës penale, sipas nenit 36 të Kodit Penal; d) në rastin kur është legjitimuar paditësi civil, pëlqimin e tij me shkrim për masën e shpërblimit të dëmit nga i pandehuri; dh) shumën e shpenzimeve procedurale; e) nënshkrimet e palëve dhe të mbrojtësit. 4. Pas nënshkrimit të marrëveshjes, prokurori njofton viktimën ose trashëgimtarët e saj, kur identiteti dhe vendbanimi i tyre rezultojnë nga aktet e procedimit, duke i dërguar kopje të saj. 5. Marrëveshja me kusht për pranimin e pjesëshëm të akuzave është e papranueshme.”

Roli i gjykates ne gjykimin me marreveshje

- Gjykata e shqyrton kerkesen brenda 30 diteve nga paraqitja e saj dhe e miraton ate nese nuk ndodhet ne kushtet e parashikuara nga neni 406/6. Ndaj vendimit te gjykates per miratimin e marreveshjes nuk lejohet ankim.

“1. Me arritjen e marrëveshjes, prokurori e dërgon atë për miratim në gjykatë, së bashku me të gjitha aktet e hetimeve paraprake. Kur marrëveshja paraqitet në seancën paraprake, gjykata vendos sipas parashikimeve të paragrafit 4, të nenit 332/c, të këtij Kodi. 2. Gjykata e shqyrton kërkesën në seancë gjyqësore brenda tridhjetë ditëve nga paraqitja e saj. Seanca zhvillohet me praninë e detyrueshme të prokurorit, të pandehurit dhe mbrojtësit të tij. Viktima njoftohet dhe ka të drejtë të marrë pjesë. Mosparaqitja e viktimës nuk pengon shqyrtimin e çështjes. 3. Pas verifikimit të paraqitjes së palëve, gjykata e deklaron të hapur shqyrtimin gjyqësor dhe fton prokurorin për të paraqitur, në mënyrë të përmbledhur, rezultatet e marrëveshjes së arritur. Mbrojtësi e merr fjalën, nëse e kërkon. 4. Gjykata e pyet posaçërisht të pandehurin lidhur me sa më poshtë: a) nëse e ka bërë marrëveshjen me vullnetin e tij të lirë; b) nëse ka qenë i përfaqësuar nga mbrojtësi në bisedimet për arritjen dhe nënshkrimin e saj; c) nëse e kupton marrëveshjen dhe përmbajtjen e saj; ç) nëse i ka kuptuar pasojat që vijnë prej miratimit të marrëveshjes; d) nëse jep pëlqimin që marrëveshja të miratohet dhe të vihet në ekzekutim. 5. Në rastet kur viktima është e pranishme, gjykata e fton të japë mendim mbi përmbajtjen e marrëveshjes..”

Gjykimi ne Apel

- Ankimi nga i pandehurii Neni 410/2

“2. Kundër vendimit të dhënë në mungesë, mbrojtësi mund të bëjë ankim vetëm kur është i autorizuar posaçërisht nga i pandehuri është i pajisur me një akt përfaqësimi të lëshuar në format e parashikuara nga ligji ose me deklaram në seancë.”

- Gjykimi ne apel kufijt e shqyrtimit

Neni 425 /1 *“Gjykata e apelit e shqyrton çështjen brenda shkaqeve të ngritura në ankim. Për çështje të ligjit që duhet të shqyrtohen kryesisht, si dhe për shkaqet e ngritura në ankim që nuk bazohen në motive personale, gjykata e apelit shqyrton edhe pjesën që u takon bashkëtpandehurve që nuk kanë bërë apel.”*

Neni 427/ 4. *‘ Kur i pandehuri është deklaruar i pafajshëm, gjykata e apelit nuk mund ta deklarojë atë fajtor vetëm mbi bazën e vlerësimit të ndryshëm të provave të marra në gjykimin në shkallë të parë. Në këtë rast gjykata e apelit përsërit shqyrtimin gjyqësor.*

Gjykimi Gjykatën e Lartë

- Në këtë Kre janë reflektuar ndryshimet që lidhen me ndryshimin kushtetues të juridiksionit të Gjykatës së Lartë. Kështu, mënyra se si janë rregulluar këto dispozita janë mbi bazën e parimit që Gjykata e Lartë jo vetëm nuk do të ketë me juridiksion fillestar, por tashmë do të ketë vetëm qëllim njesimin, zhvillimin ose ndryshimin e praktikës gjyqësore.
- Në shkaciet e rekursit janë riformuluar shkronjat b) dhe c) të nenit 432, duke parashikuar si shkak mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit procedural me pasoje pavlefshmerine e akteve, paperdorshmerine e provave, mospranimin e kërkesave të paleve ose humbjen e një të drejte të ligjshme.
- Neni 433 “1. Rekursi nuk pranohet në qoftë se bëhet për shkak të ndryshme nga ato që lejon ligji, si dhe kur Gjykata e Lartë çmon se çështja nuk duhet të shqyrtohet prej saj, sipas përcaktimeve të paragrafit 1, të nenit 432, të këtij Kodi.”
- Kufijte e shqyrtimit nga gjykata e lartë
- Neni 434 “Gjykata e Lartë e shqyrton çështjen brenda kufijve të shkaqeve të ngritura në recurs. 2. Nëse rekursi pranohet për shqyrtim, Gjykata e Lartë ka të drejtë të vendosë edhe për çështje të ligjit që konstatohen kryesisht.”

RISHIKIMI

- instituti i rishikimit eshte nje nder institutet qe eshte ripare si sa i takon shkacieve, duke reflektuar nevojen e rrjedhur nga praktika gjyqesore, ashtu edhe sa i takon procedures, per shkak te ndryshimit te juridiksionit te Gjykates se Larte.
- *1. Në rastet dhe kushtet e parashikuara nga ky Kod, rishikimi i vendimeve që kanë marrë formë të prerë lejohet në çdo kohë, edhe kur dënimi është ekzekutuar ose shuar. 2. Nuk lejohet rishikimi i vendimit të pafajësisë dhe as rishikimi i vendimit të dënimit kur synohet rëndimi i pozitës së të dënuarit..”*
- **Shkaqet e Rishikimit ndryshimet:**
- *1. Rishikimi mund të kërkohet: b) kur vendimi është bazuar në një vendim të gjykatës civile ose administrative, i cili është revokuar më pas;d) kur shkak për rishikimin e vendimit të formës së prerë rezulton nga një vendim i Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut që e bën të domosdoshëm rigjykimin e çështjes. Kërkesa paraqitet brenda 6 muajve nga njoftimi i vendimit; dh) kur ekstradimi i të dënuarit të gjykuar në mungesë jepet me kushtin e shprehur të rigjyimit të çështjes. Kërkesa për rishikim mund të paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data kur personi është ekstraduar. Kërkesa e paraqitur brenda afatit nuk mund të refuzohet; e) kur personi është gjykuar në mungesë sipas nenit 352 të këtij Kodi dhe kërkon rigjykimin e çështjes. Kërkesa paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data e marrjes dijani. Kërkesa e paraqitur brenda afatit nuk mund të refuzohet.*

Ekzekutimi i vendimeve

- Ndryshimet kane reflektuar pergjithesisht nevojen per te perkufizuar kuptimin e "vendimit te formes se prere", "vendimit te ekzekutueshem" dhe "vendimit perfundimtar", venien ne ekzekutim te vendimeve penale me te mitur, si dhe rregullimin e rasteve te paqarta te kompetences tokesore te gjykates.
- Shtohet neni 462/a per venien ne ekzekutim te vendimit per te miturit *"1. Prokurori dhe gjykata e seksioneve për të miturit pranë gjykatave të rretheve gjyqësore janë kompetente për marrjen e masave dhe shqyrtimin e kërkesave që lidhen me ekzekutimin e vendimeve të dhëna ndaj të miturve. 2. Mënyra e ekzekutimit të masave dhe çdo vendimi të dhënë ndaj të miturve, përveç sa parashikohet në këtë Kod, rregullohet me ligj të veçantë.*
- Revokimi i vendimit për shkak të shfuqizimit të veprës penale
"1. Në rastin e shfuqizimit ose të deklarimit të paligjshmërisë kushtetuese të normës penale, gjykata revokon vendimin e dënimit, duke deklaruar se fakti nuk parashikohet si vepër penale. Në të njëjtën mënyrë veprohet edhe kur është dhënë vendim mosfillimi ose pafajësie për shkak të shuarjes së veprës penale. 2. Kërkesa shqyrtohet menjëherë dhe në çdo rast jo më vonë se 24 orë nga momenti i depozitimit të kërkesës nga gjykata ku është paraqitur ajo, edhe nëse kjo e fundit nuk është kompetente nga pikëpamja tokësore."

1. EKSTRADIMI, bere ndryshime ne lidhje me kushtet e ekstradimit

Neni 490/ 3. Ministria e Drejtësisë mund të vërë edhe kushte të tjera që i çmon të përshtatshme pa tejkalar parashikimet e akteve ndërkombëtare, në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe rezervat e deklarimet ligjore”

1. Mospranimi I kerkeses per ekstradim

*“Neni 491 Nuk mund te jepet ekstradimi: a) per nje veper me karakter politik ose kur rezulton qe ai kerkohet per qellime politike; b) kur ka arsye te mendohet se personi qe kerkohet do t’u nenshtrohet persekutimeve ose diskriminimeve per shkak te races, fese, seksit, shtetesisë, gjuhes, bindjeve politike, gjendjes personale a shoqerore ose denimeve a trajtimeve te egra, c’njerezore a poshteruese ose veprimeve qe perbejne shkelje te nje te drejte themelore te njeriut; c) kur personi qe kerkohet ka kryer nje veper penale ne Shqiperi; c’) kur ka filluar procedimi ose eshte gjykuar ne Shqiperi edhe pse vepra eshte kryer jashte shtetit; d) kur vepra penale nuk parashikohet si e tille nga legjislacioni shqiptar; dh) kur per vepren penale eshte dhene amnisti nga shteti shqiptar; e) kur personi i kerkuar eshte shtetas shqiptar dhe nuk ka marreveshje qe te parashikoje ndryshe; ë) **kur eshte parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit te shtetit të kërkuar**; f) kur personi i kërkuar është dënuar në mungesë, me përjashtim të rastit kur shteti kërkuës jep garanci për rishikimin e vendimit.”*

- Ne lidhje me piken F te nenit 491, ka nje mosrakordim me Konventen e 1957 mbi ekstradimin, protokolli I IV shtese I Konventes qe parashikon se:

“nuk lejohet ekstradimi kur është parashkruar ndjekja penale ose denimi sipas legjislacionit të shtetit kërkuës, por nga ana tjetër parashikon që nuk është arsye per refuzimin e ekstradimit, parashkrimi i veprës penale sipas legjislacionit të shtetit te kërkuar” .

Ky protokoll eshte ratifikuar dhe nga shteti Shqiptar me Ligj Nr. 117/2013 Për Ratifikimin e Protokollit të Katërt Shtesë të Konventës Europiane të Ekstradimit.

Ne nenin 492 paragrafi 1 eshte ndryshuar duke i vendosur afat kohor Ministrise se Drejtësisë qe brenda 10 diteve duhet t’i percjelle aktet prokurorit prane gjykates kompetente, nese MD nuk e ka refuzuar kerkesen e ekstradimit.

Kontakt:

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Faleminderit për vëmendjen!

Pyetje?

Assoc. Prof. Dr. Lirime Çukaj

Fakulteti i Drejtësisë
Universiteti i Tiranës

Legjislacioni dhe institucionet e BE për profesionistët e së ardhmes - SHKOLLA VERORE

KATEDRA JEAN MONNET - EEAABAC - EU ENLARGEMENT and ACQUIS ADOPTION BURDEN: ALBANIAN CHALLENGES